

ממצאי מעקב

משק לשעת חירום – כוח אדם במפעלים חיוניים

דו"ח שנתי 21, עמ' 442

שירותים ממלכתיים וציבוריים (משרדי ממשלה, בנקים ועוד) אינם כלולים במסגרת המפעלים שאושרו כחיוניים. בדצמבר 1969 מונחה מטעם ועדת מל"ח עליונה (ראה עמ' 604 בדו"ח זה) ועדה לבדיקת תחומי הפעילות של משרדי הממשלה בשעת חירום וכוח אדם הנמצא בהם.

הוועדה סיימה עבודתה ביולי 1971. בעקבות מסקנותיה והמלצותיה נקבעה תכנית עבודה לשנת הכספים 1972 לארגון מחדש של מערך משרדי הממשלה לשע"ח, שיתבסס על כוח אדם שאינו חייב שירות בטחון.

לגבי מפעלים חיוניים, שמלכתחילה נקבע, שיעמוד לרשותם רק כוח אדם פטור משירות בטחון, לא נעשתה כל פעולה של בדיקת הצרכים וקביעת תקן לשע"ח. קבוצה מיוחדת בקרב מפעלים חיוניים אלה, הן הרשויות המקומיות.

נעשתה פעולה לקביעת תקנים לשע"ח לרשויות מקומיות ולאיוש התפקידים (ראה בדו"ח זה, התארגנות הרשויות המקומיות לשעת חירום). לגבי שאר המפעלים ממשיך המפקח הכללי על כוח אדם שבמשרד העבודה (המפכ"ל) בבדיקת הדרכים לקביעת התקן.

לא נקבעו תקנים לשירותי התחבורה הציבורית, שהם מפעלים חיוניים.

ב־1972 הושלמה קביעת תקנים לשירותי התחבורה הציבורית (ראה בדו"ח זה, עמ' 603).

אחד התפקידים של המפכ"ל הוא לדאוג, שהפעל בין התקנים לבין המצבות במפעלים, שאושרו כחיוניים לשעת חירום, ימולא באמצעות גיוס חוץ. המפקחים המרחביים לא נהגו לשלוח הודעה בכתב על שיבוצם בשע"ח למפעלים ולמי שמיועד להיות מגויס חוץ.

גשלתו הודעות כאלה למפעלים ולמי שמיועד להיות מגויס חוץ.

כפתרון חלקי למחסור בכוח אדם במקצועות טכניים החליט המפכ"ל לתגבר מפעלים מסוימים בתלמידי הכיתות הגבוהות של בתי ספר מקצועיים; עד יולי 1970 הקיף השיבוץ אחוז לא גדול מכלל התלמידים המיועדים לשירות עבודה. הביקורת העירה, שעל המפכ"ל, בשיתוף עם הגורמים הנוגעים בדבר, לקבוע נוהל ביצוע מפורטים בדבר העסקת תלמידים.

התכנית לשיבוץ תלמידים הושלמה ופורסמו נהלים, המפרטים את תנאי העסקתם במפעלים חיוניים.

בשני מרחבים נדרשו המפעלים לדווח על מצב כוח האדם שבהם והשינויים שחלו בו רק אחת לשלושה חודשים, ועל כן לא היה המידע מעודכן די הצורך. באחד המרחבים לא הוכנו הכלים המינהליים הדרושים לביצוע מהיר של הגיוס, כדרוש.

המפכ"ל הוציא הוראות חדשות לדיווח מהמפעלים, שיש בהם כדי לענות על הצרכים. בכל המרחבים הוכנו כלים מינהליים לביצוע מהיר של הגיוס.

תפקדם של המפקחים המרחביים לערוך ביקורים שוטפים במפעלים ולעמוד על שינויים החלים במערך הייצור שלהם ועשויים להשפיע על המספר או הסוג של העובדים הדרושים לו. התברר, שרק בחלק קטן מכלל המפעלים החיוניים נעשו ביקורים כאלה.

מספר הביקורים במפעלים החיוניים הוגבר והם מקיפים עתה את מרבית המפעלים.